

Vergadering van 17 mei 2021

2021_GRMW_00504 Nieuw Reglement voor de toelating om struikelstenen te plaatsen - Goedkeuring

Bevoegd: Isabelle Heyndrickx

Betrokken: Filip Watteeuw

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 40, § 3.

De beslissing wordt genomen op grond van:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 2 §1.

Motivering

De naam struikelsteen is de vertaling van het Duitse woord 'Stolperstein' en is een gedenkteken ter nagedachtenis van een slachtoffer van het nationaalsocialisme tijdens WO II.

Struikelstenen is een project van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig dat sinds 1995 uitgegroeid is tot een kunstmonument van zo'n 80.000 stenen die over meer dan 26 Europese landen en tot zelfs buiten Europa verspreid liggen.

Een struikelsteen is een kasseivormige steen, bedekte met een messing plaatje waarin de naam, geboortedatum, arrestatie- of deportatiedatum, plaats en datum van overlijden van het slachtoffer zijn gestanst. Deze steen wordt in het voetpad geplaatst voor de (laatste) woon-, verblijf-, werk- of studeerplaats van het slachtoffer.

In Gent liggen reeds een twintigtal van deze struikelstenen. Er werd vastgesteld dat een duidelijk kader waarbinnen deze aanvragen behandeld kunnen worden op dit moment ontbreekt binnen de Stad Gent.

Om de aanvraagprocedure te verduidelijken/vereenvoudigen en privé-initiatiefnemers duidelijkheid te verschaffen, werd een reglement opgemaakt dat de (nieuwe) procedure, voorwaarden en gevolgen van de aanvraag tot plaatsing van een struikelsteen overzichtelijk en duidelijk weergeeft.

Dit privé-herdenkingsinitiatief past binnen de visie van de Stad Gent om onze gemeenschappelijke geschiedenis samen te blijven herdenken en tastbaar te maken; het vormt bovendien een mooie aanvulling op de verschillende herdenkingsinitiatieven die de Stad Gent zelf organiseert of mee ondersteunt.

De vernieuwde werkwijze omvat de volgende stappen:

1. De aanvrager die informatie zoekt omtrent de mogelijkheid tot het plaatsen van een struikelsteen, kan hiervoor terecht op een (nieuwe) productpagina op de website van de Stad Gent. Daar wordt algemene informatie verschaft omtrent struikelstenen en wordt tevens een stappenplan aangereikt dat overzichtelijk weergeeft hoe men een aanvraag indient. Verder vindt de aanvrager er een link terug naar de betreffende reglementen en de digitale aanvraagtool, alsook de contactgegevens van de Dienst Protocol voor eventuele verdere informatie en/of begeleiding bij de aanvraag.
2. De aanvraag gebeurt d.m.v. het bestaande digitale generieke formulier voor aanvragen tot inname van het openbaar domein. Bij de digitale aanvraag voegt de aanvrager een daartoe voorzien document waarin de belangrijkste gegevens omtrent de struikelsteen worden opgenomen. De bestaande tool biedt daartoe alle nodige ondersteuning en de mogelijkheid om de volledige aanvraag, adviesverlening e.d. digitaal te laten verlopen. De betrokken diensten (Dienst Protocol en Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen) worden d.m.v. de digitale tool geïnformeerd. De tool garandeert eveneens de opname van de (plaats van) de struikelstenen in een databank, zodat bij eventuele latere werken op dit openbaar domein rekening kan worden gehouden met de aanwezigheid van de steen.
3. Het college van burgemeester en schepenen neemt een beslissing op basis van een advies van de Dienst Protocol (over de correctheid van de aangereikte gegevens, wat zal worden gecontroleerd door het Archief, en de toestemming voor het vermelden ervan op de steen) en de Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen (over de haalbaarheid om de steen op het vermelde adres te plaatsen).
4. Wordt de toelating verleend, dan wordt de aanvrager hiervan op de hoogte gebracht, waarna hij/zij de struikelsteen zelf dient te bestellen bij en betalen aan de stichting van de kunstenaar.

Ter verduidelijking hierbij, dient te worden vermeld dat de kunstenaar het auteursrecht bezit op de creatie, de struikelsteen. Het reglement bepaalt dat de toelating tot het plaatsen van een steen slechts wordt verleend indien de aanvrager een originele struikelsteen bestelt bij de kunstenaar en behoedt de aanvrager bijgevolg voor een schending van het auteursrecht door aanmaak van een 'kopie' of een creatie die neigt naar de originele struikelsteen, zonder toestemming van de kunstenaar. Uit communicatie met de kunstenaar blijkt dat deze niet bereid is om kopieën toe te staan.

De eenvormige uitvoering van de stenen versterkt tevens de boodschap ervan, door de wereldwijde herkenbaarheid. Verder garanderen de originele struikelstenen de kwalitatieve en robuuste uitvoering die vereist is in het kader van de openbare veiligheid (geen slipgevaar voor voetgangers/fietsers) en voor het behoud van de steen (bestand tegen onderhoud door veegwagens of andere voertuigen).

5. Zodra de aanvrager de steen ontvangt, brengt hij de Stad hiervan op de hoogte en overhandigt hij de steen aan de Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen, die zal zorgen voor de deskundige plaatsing ervan. De daaraan verbonden retributie wordt bepaald in het retributiereglement voor diensten van technische aard van het Departement Stedelijke Ontwikkeling (forfaitair 85 euro, voor 'vernieuwen en/of herstellen trottoir of oprit per begonnen m²).

Aan de gemeenteraad wordt gevraagd om het nieuwe Reglement voor de toelating om struikelstenen te plaatsen goed te keuren, met inwerkingtreding op 1 juni 2021.

De Dienst Protocol is belast met de uitvoering en periodieke evaluatie van dit reglement.

Bijgevoegde bijlage(n):

- Reglement voor de toelating om struikelstenen te plaatsen
- Reglement voor de toelating om struikelstenen te plaatsen (deel van de beslissing)

Voorstel

Legt aan de gemeenteraad / raad voor maatschappelijk welzijn voor ter beslissing:

Artikel 1:

Keurt goed het 'Reglement voor de toelating om struikelstenen te plaatsen' zoals gevoegd in bijlage, met inwerkingtreding op 01/06/2021.

Goedgekeurd in de gemeenteraad van

Bekendgemaakt op

Inhoudstafel

Artikel 1. Doel.....	1
Artikel 2. Definitie	1
Artikel 3. Doelgroep en toepassingsgebied	1
Artikel 4. Aanvraag en plaatsing.....	2
Artikel 5. Financiële vergoeding	3
Artikel 6. Aansprakelijkheid	3
Artikel 7. Inwerkingtreding (en duurtijd).....	3

Reglement

Artikel 1. Doel

De Stad Gent wil met dit reglement duidelijk maken hoe personen en organisaties de toelating kunnen verkrijgen om struikelstenen te laten plaatsen op het openbaar domein.

Artikel 2. Definitie

In dit reglement heeft de onderstaande term de ernaast vermelde betekenis.

Struikelsteen: gedenksteen die wordt geplaatst in het trottoir voor de (laatste) woon-, verblijf-, werk- of studeerplaats van een slachtoffer van het nazi-geweld (hierna eveneens 'de steen' genoemd).

Het is een betonnen steen van 10 x 10 cm met bovenop een messing plaatje waarin de naam, geboortedatum, deportatiedatum, plaats en datum van het overlijden zijn gestanst van de persoon die men gedenkt.

De steen wordt gemaakt en geleverd door (de stichting van) kunstenaar Gunter Demnig.

Artikel 3. Doelgroep en toepassingsgebied

§ 1. Wie kan een aanvraag indienen

- Natuurlijke personen, als particulier of namens een feitelijke vereniging, en organisaties met rechtspersoonlijkheid,
- die een struikelsteen wensen te plaatsen in de stad Gent (of een deelgemeente ervan),
- ter nagedachtenis van een welbepaald persoon van wie gegevens door de aanvrager worden aangereikt (conform artikel 4 §1, c).

Artikel 4. Aanvraag en plaatsing

§ 1. Aanvraag

- a. Informatie over de struikelstenen en de plaatsing ervan, is beschikbaar op de website van de Stad Gent en bij de Dienst Protocol.
- b. De aanvraag wordt ingediend door middel van het digitale aanvraagformulier op de website van de Stad Gent.
- c. De aanvrager vermeldt hierbij:
 - 1) De naam, voornaam, geboortjaar, deportatie- of arrestatiedatum en (indien van toepassing) plaats en datum van overlijden van de persoon die hij/zij wenst te gedenken;
 - 2) Het adres (straat, huisnummer, postcode en plaats) waar de struikelsteen geplaatst dient te worden, dit is bij voorkeur de laatste woon- of verblijfplaats van de herdachte persoon en bij uitzondering de plaats waar de herdachte persoon werkte of studeerde, op het grondgebied van de stad Gent;
 - 3) Indien de aanvrager hierover beschikt: het schriftelijk akkoord van de te herdenken persoon (indien deze in leven is) of van diens nabestaanden (indien deze overleden is) i.v.m. het vermelden van zijn/haar persoonsgegevens op de steen;
 - 4) De aanvrager voegt aan de aanvraag een actuele foto toe van het gedeelte van het trottoir voor de woning met het huisnummer erop.
- d. De aanvrager ontvangt een ontvangstbevestiging van zijn/haar aanvraag.
- e. Door het indienen van de aanvraag verklaart de aanvrager zich akkoord met dit reglement en het toepasselijke retributiereglement.

§ 2. Toelating

- a. Enkel volledige en correct ingediende aanvragen kunnen worden behandeld. Indien dit noodzakelijk blijkt voor de beoordeling van de aanvraag, kan de Stad bijkomende informatie inwinnen bij de aanvrager of bij derden.
- b. De Stad controleert de aangereikte gegevens over de te herdenken persoon en kijkt na of de locatie geschikt is om een struikelsteen te plaatsen. Indien de aanvrager niet beschikt over het schriftelijk akkoord van de te herdenken persoon of van diens nabestaanden i.v.m. het vermelden van zijn/haar persoonsgegevens op de steen, dan contacteert de Stad de betrokkene(n) hieromtrent.
- c. Indien de gegevens niet correct blijken te zijn en/of de locatie niet geschikt en/of de te herdenken persoon of diens nabestaanden niet akkoord gaan, kan geen toelating worden gegeven voor het plaatsen van een struikelsteen.
- d. Binnen de zes weken na het indienen van de aanvraag, neemt het college van burgemeester en schepenen een beslissing op advies van de Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen (over de haalbaarheid om de steen op het vermelde adres te plaatsen) en de Dienst Protocol (over de correctheid van de aangereikte gegevens en de toestemming voor het vermelden ervan op de steen). Deze termijn is slechts een richttermijn.
- e. De aanvrager wordt schriftelijk op de hoogte gebracht van de toelating of weigering tot het plaatsen van de struikelsteen.
- f. Indien toelating wordt verleend, brengt de Stad de eigenaar en bewoner van de woning waarvoor de struikelsteen geplaatst kan worden, hiervan op de hoogte. Dit is informatief; de eigenaar/bewoner kan de beslissing van de Stad om de struikelsteen toe te laten in het openbaar domein niet doen wijzigen.

- g. De Stad behoudt zich het recht voor om de toelating te weigeren of in te trekken indien dit noodzakelijk is door overmacht of om redenen van algemeen belang.

§ 3. Bestelling

- a. Na het verkrijgen van de toelating vermeld in §2, zorgt de aanvrager zelf voor de bestelling van de struikelsteen bij de stichting van kunstenaar Gunter Demnig (Stiftung Spuren Gunter Demnig).
- b. Van zodra de aanvrager de struikelsteen heeft ontvangen, meldt hij/zij dit aan de Stad en levert hij/zij de steen af op de plaats die de Stad hem mededeelt.

§ 4. Plaatsing van de struikelsteen

- a. De Stad zorgt voor de plaatsing van de struikelsteen binnen de twaalf weken nadat de aanvrager de struikelsteen heeft afgeleverd (conform §3 b). Deze termijn is slechts een richttermijn.
- b. De Stad behoudt zich het recht voor om de steen niet - of niet op de afgesproken plaats - te plaatsen, indien dit op het moment van de plaatsing alsnog onmogelijk blijkt.
- c. De Stad brengt de aanvrager op de hoogte van zodra de struikelsteen werd geplaatst.
- d. Na de plaatsing behoort de struikelsteen tot het openbaar domein.

Artikel 5. Financiële vergoeding

§ 1. De aanvrager regelt de aankoop van de struikelsteen (ook de betaling ervan) rechtstreeks met de stichting van de kunstenaar, zoals vermeld in artikel 4 §3.

§ 2. De forfaitaire retributie voor de plaatsing van de struikelsteen door de Stad wordt bepaald in het retributiereglement voor diensten van technische aard van het Departement Stedelijke Ontwikkeling. De aanvrager betaalt deze retributie aan de Stad.

Artikel 6. Aansprakelijkheid

§ 1. Wanneer de aanvraag wordt ingediend namens een feitelijke vereniging, dan verbindt de natuurlijke persoon die de aanvraag indient zich persoonlijk.

§ 2. Indien de aanvrager vaststelt dat de steen werd beschadigd of verdwenen is, meldt hij dit meteen aan de Dienst Protocol.

§ 3. De Stad is niet aansprakelijk voor normale slijtage, beschadiging of verdwijning van de steen door toedoen van derden.

§ 4. Hoewel het steeds de intentie is de steen te behouden op de plaats waar deze wordt gelegd, kan de Stad niet garanderen dat de steen, door eventuele herinrichting van de openbare weg en/of het openbaar domein, of bij uitvoering van wegen- en nutswerken, kan/zal worden teruggeplaatst. Indien blijkt dat de steen niet op dezelfde plaats kan worden behouden/teruggeplaatst, dan zoekt de Stad naar mogelijkheden om de steen een andere gepaste locatie te geven.

Artikel 7. Inwerkingtreding (en duurtijd)

Dit reglement treedt in werking op 1 juni 2021. Jaarlijks wordt de werking van dit reglement geëvalueerd.

(einde reglement)

